

Број: 08/09-10-17

Датум: 09.10.2017. год.

На основу члана 65, став 7 Закона о високом образовању Републике Србије (Сл. гласник РС 88/2017) и чланова 29 и 44 Статута Високе струковне школе – Интернационални центар за професионалне студије, Београд (у даљем тексту: ИЦЕПС), Наставно-стручно веће и директор ИЦЕПС-а доносе

КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Циљеви

Члан 1

Кодекс професионалне етике ИЦЕПС-а (у даљем тексту: Кодекс) доноси се у циљу очувања достојанства професије, унапређивања моралних вредности, заштите вредности знања и подизања свести о одговорности свих наставника, сарадника, ненаставног особља и студената ИЦЕПС-а.

Примена Кодекса

Члан 2

ИЦЕПС као високошколска установа, органи и тела ИЦЕПС-а, као и наставници, сарадници, ненаставно особље и студенти ИЦЕПС-а (у даљем тексту: чланови заједнице ИЦЕПС-а) као појединци дужни су, у оквиру својих надлежности, да се старају о остваривању и унапређењу етичких стандарда на ИЦЕПС-у у складу са Кодексом.

Поступци прописани Кодексом не представљају замену за грађанске, кривичне, управне, дисциплинске и друге поступке који су уређени законима и општим актима ИЦЕПС-а, те евентуално оштећена страна има право потегнути неки други поступак, у складу са законом.

Изречене мере, као и поступци прописани Кодексом не представљају замену за грађанске, кривичне, управне, дисциплинске и друге поступке који су уређени законима и општим актима ИЦЕПС-а, те евентуално оштећена страна има право потегнути неки други поступак, у складу са законом; истовремено, изречена мера може имати академске последице (нпр. поништавање дипломског рада, специјалистичког рада или докторске тезе може се рефлектовати на поништавање избора у звање будући да се избор није вршио на основу ваидних података; и др.).

II НАЧЕЛА

Слобода мишљења и изражавања и поштовање права

Члан 3

ИЦЕПС подржава и подстиче слободу мишљења и изражавања.

Наставници, сарадници, ненаставно особље и студенти ИЦЕПС-а су слободни и одговорни да у свом раду траже и бране истину, подстичу слободан и одговоран прилаз учењу и исказивању стеченог знања.

ИЦЕПС је дужан да сваком члану заједнице ИЦЕПС-а осигура уживање свих права која се остварују у његовом оквиру, као и поштовање права гарантованих Уставом и законима.

Права члана заједнице ИЦЕПС-а могу да буду ограничена само када је то потребно ради остваривања права другог члана заједнице ИЦЕПС-а или поштовања законских обавеза ИЦЕПС-а, у мери у којој је то неопходно.

Колегијалност

Члан 4

Наставници, сарадници, ненаставно особље и студенти ИЦЕПС-а дужни су да негују односе сарадње који су засновани на међусобном уважавању, поштовању и разумевању, водећи рачуна о академским интересима ИЦЕПС-а као целине.

Интегритет и поштовање интегритета ИЦЕПС-а и достојанства личности

Члан 5

Водећи рачуна о општем добру, чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да чувају интегритет ИЦЕПС-а као установе и интегритет сваког члана понаособ, и да раде савесно, марљиво, одговорно и посвећено, према свом најбољем знању.

Личност сваког појединачног члана заједнице ИЦЕПС-а мора увек да буде поштована од стране ИЦЕПС-а као установе и од стране другог члана заједнице ИЦЕПС-а, у складу са уставним и законским гаранцијама интегритета, достојанства и права на приватност.

Аутономија научног и наставног рада и професионалност

Члан 6

Чланови заједнице ИЦЕПС-а имају право аутономног деловања на ИЦЕПС-у, у границама њихових дужности и овлашћења утврђених законом и општим актима ИЦЕПС-а и у складу са законским прописима.

Члановима заједнице ИЦЕПС-а гарантује се право на несметан академски и професионални развој и усавршавање, у мери у којој се не угрожава исто право других.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да своје обавезе према другим члановима заједнице ИЦЕПС-а, као и трећим лицима извршавају одговорно, савесно и професионално, држећи се начела објективности, непристрасности и међусобног уважавања.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а у обавези су да се стално стручно усавршавају, поштујући критеријуме стручности, компетенције и квалитета.

Једнакост и праведност

Члан 7

Члановима заједнице ИЦЕПС-а обезбеђују се једнаки услови за извршавање професионалних обавеза, као и исказивања интелектуалних способности и напредовања.

Академска честитост

Члан 8

Академска честитост чланова заједнице ИЦЕПС-а заснива се на самосталности у академском, стручном и научном раду, односно спровођењу оригиналних научних и стручних истраживања, представљању властитих резултата и на строгом поштовању ауторских права других.

Забрана дискриминације

Члан 9

Недозвољен је сваки облик дискриминације на ИЦЕПС-у.

Дискриминација означава свако неоправдано прављење разлике или неравноправно поступање, на отворен или прикривен начин, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, сексуалног опредељења, културе, језика, имовног стања, старости, психичког или физичког инвалидитета.

Стручност, способност и професионалне заслуге, као и оспособљеност и резултати у обављању одређене врсте делатности, послова и задатака, једини су релевантни критеријуми вредновања и напредовања чланова академске заједнице.

Забрана узнемиривања

Члан 10

Забрањена је свака врста узнемиривања међу члановима заједнице ИЦЕПС-а, а посебно када се темељи на злоупотреби положаја институционалне или хијерархијске надређености.

Узнемиривање је непримерено понашање према другом лицу, као што је полно узнемиравање (упућивање непримерених предлога и опаски сексуалне природе, излагање сексуално увредљивог и узнемирујућег материјала, захтевање сексуалних услуга у замену за предузимање или непредузимање одређених активности, физичко напаствовање), мобинг, непримерено понашање (викање, омаловажавање, непристојно критиковање, вређање на друштвеним мрежама и сл.), вређање и свако друго понашање које има за циљ повреду личног достојанства,

ометање у обављању послова, омаловажавање других, а које ствара или доприноси стварању непријатног и непријатељског радног окружења и образовног амбијента.

Начело непристрасности

Члан 11

Чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да се држе начела непристрасности и не смеју да допусте да ставови или мишљења о појединцима, друштвеним групама и делатностима који нису утемељени на искуству или рационалним аргументима, већ су донети унапред и засновани су на неоправданим генерализацијама, утичу на њихову објективност у академским, истраживачким, административним, пословним и управљачким делатностима.

Начело одговорности

Члан 12

Чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да се брину о интересима ИЦЕПС-а у духу развоја академских слобода, а посебно у погледу испитивања, аргументоване расправе, критике, толеранције и одговорног трагања за оптималним решењима.

Под неодговорним понашањем сматрају се:

- несавесно управљање пословима, ресурсима и имовином ИЦЕПС-а и онемогућавање или отежавање њиховог коришћења од стране других чланова,
- употреба имовине ИЦЕПС-а за приватне, комерцијалне, политичке, верске или друге сврхе које нису за потребе ИЦЕПС-а, без посебног одобрења ИЦЕПС-а,
- коришћење имена и обележја ИЦЕПС-а за приватне комерцијалне или некомерцијалне потребе, како би се створио утисак да иза остваривања тих потреба стоји ИЦЕПС.

III ЕТИЧКА ПРАВИЛА У НАСТАВНОМ, СТРУЧНОМ И НАУЧНОМ РАДУ

Дужности школе, наставника и сарадника

Члан 13

ИЦЕПС је дужан да у току трајања студија, а посебно на почетку прве године свих нивоа студија које организује, упозна студенте са правилима академске честитости, правилима за навођење идеја и радова других аутора, односно правилима цитирања и препривања.

Наставници и сарадници ИЦЕПС-а дужни су да:

- обезбеде репрезентативност, релевантност, тачност, и прецизност садржаја предмета и примерену позицију предмета унутар студијског програма,
- теже постизању и преношењу квалитетних научних и стручних сазнања из своје научне области и предмета који се изводе на студијама,
- понуде свим студентима начелно исте могућности за стицање знања,
- вреднују рад студената отворено, праведно, објективно и благовремено,
- савесно провере сваки писани рад студента и да обрате посебну пажњу на то да ли тај рад садржи неки од облика неакадемског понашања,
- обезбеде транспарентност и јавност испита и објективност оцењивања,
- поштују образовне циљеве, стратегију и стандарде ИЦЕПС-а.

Неприхватљиве праксе у настави

Члан 14

Члановима заједнице ИЦЕПС-а није дозвољено да користе, подстичу, помажу или толеришу употребу недозвољених средстава за испуњавање предиспитних или испитних обавеза.

Члановима заједнице ИЦЕПС-а није дозвољено да приступање предиспитним или испитним обавезама условљавају захтевима који нису садржани у елементима студијског програма, а посебно да намећу услове који њима доносе приватну материјалну и другу корист.

Уколико чланови заједнице ИЦЕПС-а обављају наставу или праксу у којој учествују деца, малолетна или немоћна лица, дужни су да с њима поступају уз уважавање правних и етичких стандарда.

Није дозвољено присвајање резултата рада деце и малолетних лица (као што су цртежи, писани састави и сл.), или њихово коришћење ван редовног програма наставе без одговарајућег обавештавања родитеља или старалаца и без изричитог пристанка детета или малолетног лица или њихових законских заступника.

Коришћење људи и животиња у научном истраживању

Члан 15

Физички интегритет, права и достојанство свих лица која учествују као испитаници и други учесници у научном истраживању морају да буду на одговарајући начин заштићени, те није дозвољено истраживање које може да проузрокује физичко, психичко или правно угрожавање учесника истраживања, стварање недопустивог ризика од угрожавања, као ни подржавање, подстицање или прикривање таквог истраживања које спроводе други чланови академске заједнице.

У научним истраживањима у којима учествују људи, поштује се принцип добровољности њиховог учешћа.

Сагласност за учешће у истраживању подразумева свестан пристанак добијен након адекватног обавештавања учесника о њиховим правима, природи и циљевима истраживања, као и начину њиховог учешћа.

Чин пристанка се формализује давањем писмене или усмене сагласности учесника или, у посебним околностима, законског заступника или најближег сродника.

Истраживачи су у обавези да штите приватност и анонимност учесника, као и поверљивост података.

Ако у активностима из овог члана учествују малолетна лица, мора да буде обезбеђено поштовање њихових права у складу са правним и етичким стандардима, при чему је за учешће малолетних лица неопходан писмени пристанак за учешће у истраживању самог малолетног лица и родитеља или старатеља.

Са животињама које се користе у експерименталне сврхе поступа се у складу са правним, етичким и стручним стандардима.

Однос према животној средини

Члан 16

Чланови заједнице ИЦЕПС-а су дужни да негују одговоран однос према животној средини и животном окружењу, у складу са прописима.

Плагирање, лажно ауторство, измишљање и кривотворење резултата и аутоплагирање

Члан 17

У наставном, научно-истраживачком и стручном раду није дозвољено плагирање, лажно ауторство, измишљање и кривотворење резултата и аутоплагирање.

Забрана из претходног става овог члана односи се на све писане радове наставника, сарадника и студената ИЦЕПС-а (семинарски рад, дипломски или завршни рад, мастер рад, специјалистички рад, магистарски рад, докторска дисертација, рад у часопису, уџбеник, монографија, поглавља у зборницима и сл.), као и несавесно и неодговорно приказивање чињеница у извештајима о наставном, стручном и научно-истраживачком раду.

Плагирање

Члан 18

Плагирање је представљање туђих идеја или туђег рада, у целини или деловима, без навођења изворног ауторства или изворника, односно противзаконито присвајање туђих интелектуалних творевина и научних резултата и њихово приказивање као својих, као и:

- дословно преузимање текста другог аутора, односно копирање из електронских или штампаних извора, са српског или страног језика, у деловима или целости, без навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обележавања преузетог дела,
- препричавање или сажимање текста другог аутора из електронских или штампаних извора, са српског или страног језика, у деловима или целости, без одговарајућег навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обележавања препричаног дела,
- представљање идеја других аутора као својих, без одговарајућег навођења имена аутора, односно извора из кога је текст преузет.

Чланови академске заједнице гарантују изворност научних и стручних радова које објављују, као и тачност у приказивању и навођењу информација о пореклу идеја и навода којима су се у раду користили.

Члановима заједнице ИЦЕПС-а плагирање није дозвољено.

Лажно ауторство

Члан 19

Лажно ауторство је навођење као аутора лица које није учествовало у изради рада.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да као ауторе наводе све учеснике у процесу настајања научног или стручног рада који су интелектуално допринели раду.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да као ауторе наводе само оне учеснике у процесу настајања научног или стручног рада који су интелектуално допринели раду.

Члановима заједнице ИЦЕПС-а лажно ауторство није дозвољено.

Измишљање и кривотворење резултата

Члан 20

Измишљање и кривотворење резултата је деловање којим се манипулише предметом, опремом или процесом истраживања, са циљем да резултати научног или стручног истраживања буду намерно подешени или протумачени у правцу жеље или намере аутора.

Посебан облик измишљања и кривотворења резултата је несавесно и неодговорно приказивање чињеница у извештајима о наставном, научно-истраживачком или стручном раду.

Члановима заједнице ИЦЕПС-а измишљање и кривотворење резултата није дозвољено.

Аутоплагирање

Члан 21

Аутоплагирање је поновно објављивање свог раније објављеног рада или за другу сврху искоришћеног рада као новог и оригиналног.

Члановима заједнице ИЦЕПС-а аутоплагирање није дозвољено.

Заштита ауторских права и права интелектуалне својине

Члан 22

Чланови заједнице ИЦЕПС-а предузимају мере у сврху унапређивања и промовисања поштовања ауторских права и права интелектуалне својине.

ИЦЕПС и чланови заједнице ИЦЕПС-а штите ауторска права и права интелектуалне својине над научним или стручним резултатима истраживања и прикупљеним подацима свих чланова заједнице ИЦЕПС-а.

Корупција, рримање поклона и других добара и услуга

Члан 23

Чланови заједнице ИЦЕПС-а су дужни да утичу на сузбијање сваког покушаја корупције на ИЦЕПС-у и да пријаве сваки такав случај, у вези себе или трећег лица, у складу са законом.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а не смеју да траже или примају, за себе или за друга лица, поклоне или услуге, уколико постоји оправдана претпоставка да ће тиме бити извршен утицај на њихову објективност, испуњавање професионалних обавеза.

Законито и непристрасно обављање професионалних обавеза

Члан 24

Чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да своје професионалне обавезе и дужности обављају у складу са законом и непристрасно.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а не смеју да користе свој положај за стицање било какве користи или погодности за себе или повезано лице.

При обављању својих професионалних обавеза и дужности чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да избегавају стварање односа зависности према лицима која би могла да утичу на њихову непристрасност, а у случају да такав однос већ постоји дужни су да га отклоне.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да избегавају ситуације које могу за последицу да имају кршење објективности и непристрасности, посебно између чланова заједнице који су у узајамном хијерархијском односу,

односно који укључују оцењивање туђег рада и достигнућа, или одлучивање о статусу лица која су хијерархијски подређена, њиховом професионалном напредовању, погодностима, награђивању или кажњавању.

Послови и делатности чланова заједнице ИЦЕПС-а ван ИЦЕПС-а

Члан 25

Чланови заједнице ИЦЕПС-а не могу обављати ниједан посао или делатност ван ИЦЕПС-а који су у супротности са њиховим професионалним обавезама на ИЦЕПС-у или утичу на њихов интегритет и објективност.

Сукоб интереса

Члан 26

Чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да избегавају сукоб интереса.

Сукоб интереса је ситуација у којој приватни интерес члана заједнице ИЦЕПС-а или приватни интерес са њим повезаног лица утиче или може да утиче на законито и непристрасно обављање професионалних обавеза (доношење професионалних одлука или предузимање професионалних радњи) и дужности од стране члана заједнице ИЦЕПС-а.

Приватни интерес је било каква корист или погодност за члана заједнице ИЦЕПС-а или са њим повезаног лица.

Повезана лица су лица која се са чланом заједнице ИЦЕПС-а налазе у посебном односу заснованом на браку или ванбрачној заједници, крвном сродству у правој линији, односно у побочној линији закључно са другим степеном сродства, тазбинском сродству закључно са другим степеном сродства, односу заснованом на усвојењу, односу кумства, блиског пријатељства или интимне везе, као и сва друга лица која се према другим основама и околностима могу сматрати интересно повезаним са чланом заједнице ИЦЕПС-а.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а не смеју радњама и активностима које проистичу из обављања њихових професионалних обавеза и дужности повезана лица из претходног става овог члана стављати у повлашћен положај у односу на друга лица.

Транспарентност и поверљивост

Члан 27

Чланови заједнице ИЦЕПС-а промовишу транспарентност у свом деловању на ИЦЕПС-у.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а који су у поседу поверљивих података, дужни су да штите тајност тих података, при чему није дозвољено откривање тих података другим члановима заједнице ИЦЕПС-а или трећим лицима, изузев ако је такво откривање део уобичајеног обављања посла на ИЦЕПС-у, уколико постоји законски основ или професионална обавеза да такво откривање буде обављено (захтев полиције, судства и сл.).

Поверљиви подаци сматрају се они подаци који су као такви утврђени законом, општим актима ИЦЕПС-а или одлуком надлежног органа.

Професионално напредовање

Члан 28

Процена успешности остваривања професионалних обавеза и професионалне компетенције члана заједнице ИЦЕПС-а мора да буде објективна, непристрасна и утемељена на унапред утврђеним и транспарентним критеријумима.

Члан заједнице ИЦЕПС-а дужан је да процене о условима за професионално напредовање других чланова заснива искључиво на критеријумима који су релевантни за вршење професионалних обавеза, односно на показаној стручности, таленту и професионалним резултатима.

Недозвољен је сваки облик дискриминације у поступку вредновања услова професионалног напредовања, као и у самом поступку напредовања.

Сви чланови заједнице ИЦЕПС-а имају једнаке услове за напредовање на основу процене испуњености професионалних обавеза.

Наставници и сарадници ИЦЕПС-а имају професионалну одговорност да брину о обезбеђивању подмлатка наставне, научне и стручне заједнице и да подстичу напредовање и осамостаљивање млађих чланова заједнице ИЦЕПС-а.

Јавно иступање

Члан 29

Чланови заједнице ИЦЕПС-а имају право на јавно иступање и слободу изражавања, укључујући и наступе пред публиком и у средствима јавне комуникације, као и на слободно изражавање ставова у штампаним и електронски доступним материјалима.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а не смеју да посредно или непосредно забрањују, ометају, ограничавају или било чиме условљавају јавне наступе других чланова академске заједнице, односно слободу изражавања на тим наступима.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а приликом јавног иступања не смеју ни на који начин да вређају, омаловажавају или на било који други непристојан или неприкладан начин девалвирају другог члана заједнице ИЦЕПС-а, ИЦЕПС као институцију или треће лице.

Чланови заједнице ИЦЕПС-а академске заједнице који јавно наступају у име ИЦЕПС-а дужни су да у јавност износе ставове ИЦЕПС-а, у складу с највишим етичким и професионалним стандардима.

Приликом јавног наступања у име ИЦЕПС-а, чланови заједнице ИЦЕПС-а дужни су да наведу пун назив ИЦЕПС-а као институције.

IV ОРГАНИ И ТЕЛА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ КОДЕКСА

Органи и тела за спровођење Кодекса

Члан 30

У поступку утврђивања повреда Кодекса и развоја етичких стандарда учествују директор, Наставно-стручно веће, Савет ИЦЕПС-а и Етичка комисија ИЦЕПС-а.

Етичка комисија ИЦЕПС-а

Члан 31

Чланове и председника Етичке комисије ИЦЕПС-а предлаже Наставно-стручно веће и именује директор ИЦЕПС-а. Састав, надлежност и рад Етичке комисије утврђен је Правилником о раду Етичке комисије.

V ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 32

Овај Кодекс професионалне етике ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на званичном сајту ИЦЕПС-а.

Београд,

Наставно-стручно веће Високе струковне школе –
Интернационални центар за професионалне студије,
Београд
директор

проф. др Срђан Стојановић